

Inledningsanförande på Nelk 7.5.2010

Ola Österbacka

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus, som offrade sig för våra synder för att rädda oss ur den nuvarande ondska tidsåldern, efter vår Guds och Faders vilja.

(Gal 1:3–4)

*Behåll oss, Herre, vid ditt ord.
Försvara själv din svaga hjord
mot dem som vill ifrån hans tron
nedstörta Jesus Krist, din Son.*

*Låt se din makt, o Jesus kär,
som alla herrars Herre är,
och hjälp i nåd din kristenhet
att prisa dig i evighet.*

*Vår hjälpare, Guds Ande god,
giv oss gemenskap, kraft och mod.
I dödens timme hos oss bliv
och för oss till ett evigt liv.*

Inledning

Det är både med glädje och bävan jag får hälsa er välkomna till den femte nordiska lutherska konferensen, "Vägen fram -10". För drygt sex år sedan var vi samlade i Vasa till den första konferensen, som präglades av entusiasm över det nya kontaktskapande nätverket. Också nu är det en stor glädje att återse många kära vänner, av vilka en del är sådana som varit med från första början, även om vi inte blev så många som vi hade hoppats.

Min bävan kommer sig av vetskapen av djävulens skicklighet att spinna in oss i sitt garn och leda oss på avvägar, att skapa köttsliga motsättningar, att förstora upp motsättningarna så att de verkar omöjliga att överbrygga, att slå oss med pessimism och trötthet så att vi börjar fråga: Vad tjänar det här till?

Ett av de farligaste sätten som djävulen använder är att få oss att tro på vår egen styrka och kraft. Det är det farligaste vapnet i tider av medgång, när vår grupp växer, när man jublar och hyllar ledare och organisation. Då är det farligt: om vi blir starka, då är vi svaga.

När jag inledde konferensen för sex år sedan påminde jag om den kraft som fullkomnas i svaghet. Det finns allt skäl att upprepa den påminnel-

sen.

Det enda som vi verkligen behöver är Guds välsignelse och kraft, den som fullkomnas i svaghet. Vi vet noggsamt att vi inte har någon egen förmåga att nå fram till det som är konferensens yttersta syfte: att hjälpa vilsekomna själar att hitta ett hem i Guds kyrka på jorden och att verka för ett närmande mellan församlingar och kyrkor som vill bygga på Bibeln som Guds ofelbara och auktoritativa ord och på den lutherska bekännelsen.

Vi som redan har glädjen att dela gemenskapen i etablerade församlingar ska inte glömma, att vi själva har varit lika frågande och sökande efter en väg framåt som många av er som kommit hit för att söka vägen fram. Ingen av oss hittar vägen på egen hand. Utan Guds uppsökande kärlek går vi alla vilse. Och vi vet att vi där behöver Guds dyrbara ord som ledstjärna. Det är därför som ett huvudtema under den här konferensen ägnas åt Skriften: Skriften i relation till traditionen och Skriftens klarhet.

I andra hand behöver vi också vänners råd, tillrättavisning och förmaning. Vi ska akta oss för att tänka, att vi är oss själva nog och att de andra må sköta sig själva. Vårt ansvar för medmänniskornas eviga väl eller ve kan vi inte förneka. Den här konferensen är ett utmärkt sätt att lyssna till andra, pröva det som sägs och samtala kring det. Och sedan gå hem för att dela de erfarenheter vi har mött i vår egen krets och behålla det som är gott, och fortsätta med den tjänst vi är satta i för Kristi kyrkas uppbyggnad.

Uppdatering av "kyrkogeografen"

Jag har av planeringsgruppen fått i uppdrag att uppdatera den kyrkogeografiska översikt som jag sammanställde inför den första konferensen Vägen fram -04. Så här såg den ut då (*bild 1*).

Det är en väldigt brokig karta. Det finns en viss tanke i koordinatsystemet: på den vågräta x-axeln finns de mest folkkyrkotrogna till vänster och de mest avgränsade, de fria församlingarna och bekännelsekyrkorna till höger. På den lodräta y-axeln har jag satt in de mest lågkyrkliga i nedre kanten och högkyrkligheten växer uppåt.

Hur har det gått sedan det?

Vi kunde se på glädjande nya nätverk, gemenskap som har bildats mellan kyrkor, nya församlingar, men vi måste också konstatera att det har skett en del tragiska saker: söndringar både av läroskäl och av andra orsaker som inte är lätta att begripa.

I stället för att flytta enskilda bitar och lägga in nya församlingar och kyrkor eller rita nya ringar väljer jag nu att lägga upp strukturen med sikte på att diskutera möjligheterna till ökad gemenskap framöver. (*Bild 2*)

Jag har valt ett lite avvikande koordinatsystem denna gång. På x-axeln är fortfarande kyrkogemenskapen avgörande, varvid de mest folkkyrkliga finns till vänster och de mest strikta till höger.

På y-axeln däremot har jag nu försökt gradera enligt benägenhet att söka gemenskap, med tyngdpunkt på Nelk-verksamheten men även andra nätverk.

Den del av området som jag betecknar med **A** beskriver rörelser som samarbetar med folkkyrkorna, även om det sker kritiskt, och där de flesta av medlemmarna är med i folkkyrkorna, samtidigt som man inte visar något direkt behov av samverkan med nätverk av Nelk-typ. Här finns många av de inomkyrkliga väckelserörelserna, egentligen för många för att de ska få plats på samma ställe. Jag har utelämnat en del av de organisationer jag hade tagit med förr, om de inte har församlingsliknande verksamhet.

Område **B** är motsvarande grupperingar som aktivt har sökt sig till olika nätverk (Nelk ritar jag inte som något eget nätverk). Här handlar det om Missionsprovinsen, där finska Lutherstiftelsen hänger med till en del även om de har visat mindre intresse för nätverk, och här finns det nya Evangelisk-Luthers Kirkenettverk där också DELK finns med. ELM-BV är delad, så att en del har orienterat sig mot Mpr och en annan del torde ligga långt nere i A. Några faller in någonstans mellan de båda grupperna.

Område **C** innehåller olika grupperingar av kyrkor och församlingar. De mest markanta förändringarna är att vi har fått en ny gemenskap mellan ELFK och ELBK, Elsin-nätverket, och en gemenskap mellan den nytillkomna S:t Johannes ev-luth. församling och SLT, och vidare i den världsvida CELC-gemenskapen.

I **B** ingår också Missouriisynoden och dess kyrkonätverk, vilket ger ELBK ett problematiskt triangelförhållande via ELFK.

Till **C** kunde man också räkna STLK, som under många år deltog i Nordisk frikonferens och var nära att knyta gemenskap med ELFK, ELBK och LFS-LFU. Det strandade dock på att ELFK inte levde upp till förväntningarna att säga upp gemenskapen med LC-MS och tyska SELK.

Slutligen har vi grupp **D**, där det finns små kyrkor med strikt syn på kyrkogemenskap. En del av dessa är rätt gamla, medan andra har uppkommit under de senaste åren, antingen självständigt eller efter konflikter med moderkyrkor i grupp C. En viss gemenskap har uppkommit mellan några av församlingarna kring Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige, dvs. den som grundades av Tom Hardt redan på 1960-talet.

Det finns också några pågående lärosamtal – jag noterar dem jag känner till. Svets är en av de gamla frikyrkorna i Finland.

Hur komma vidare?

Utifrån schemat vill jag försöka göra några personliga reflexioner om våra kommande möjligheter inom Nelk-arbetet.

I Nelk:s målsättning kan man skönja två objekt.

- 1) Genom ett förnyat studium av Guds ord och den lutherska bekännelsen önskar Nelk stöda *enskilda personer* som tvingats börja söka efter alternativ till sina gamla församlingar och som känner en allt ökande oro över den utveckling som sker i folkkyrkorna.
- 2) Genom att få representanter för grupperingar som önskar hålla fast vid Bibeln och den lutherska bekännelsen att komma samman för att lyssna till varandra och lära känna varandra syftar Nelk till att *stärka den andliga enheten*.

Hur har vi lyckats?

När det gäller enskilda personer är jag bekymrad för dem som fräntas den oro som vi behöver drabbas av för att inte ledas med strömmen och dras med i villfarelsen. Det är många som nöjer sig med att leva som andliga nomader och inte förstår vikten av att etablera församlingar där vi kan dela nådemedlens alla rikedom och försöka bygga ett hem för kommande generationer. Nelks

syfte motarbetas av sådana som vill förkunna frid där ingen frid får finnas.

Tyvärr förhindras många att ansluta sig till goda alternativ av uppfattningen att de bekännelse- och kyrkorna bara strider sinsemellan. Här får vi verkligen rannsaka oss. Jag vill därför ge lite mer tid åt den andra punkten, enhetssökandet.

Vi måste acceptera att det finns olika sätt att se på problematiken och vara beredda att lyssna på andra synsätt och pröva dem i Ordets ljus. Vi måste först klargöra var vi själva står och varför vi är där, för att sedan finna sätt att komma vidare.

Att hitta gemensamma nämnare för grupp B verkar vara helt inom räckhåll. Att fortsätta ett Nelsamarbete inom denna grupp medför knappast stora svårigheter.

Däremot finns ett betydande hinder mellan B och C: kyrkosynen. I B präglas kyrkosynen av pietistisk tradition. Vi kan reflektera över det när vi om en stund lyssnar till vårt första föredrag.

Frågan är om det finns realistiska möjligheter att jobba med både grupperna B och C innan oenigheterna inom grupp C är utagerade. Där finns särskilt två frågor som försvårat lärosamtalen: frågan om tidpunktslära i nattvardens realpresens och läran om det konkreta ämbetet i kyrkan.

Här borde vi fördomsfritt fråga oss vad som verkligen är bindande att tro och ta avstånd från enligt Skriften och bekännelsen, och vad som djupast sett grundar sig på traditioner och enskilda lärares åsikter.

Min övertygelse är att vi ännu inte har sökt alla medel att nå samsyn och att det borde vara möjligt att finna läroenhet. Vi kan ta exempel från dem som arbetade med Konkordieformeln på 1500-talet. Jag tror inte att vi har någon svårare uppgift än de hade – och de kunde underteckna ett enhetsdokument.

Vi har i denna tid, med så mycken läroupplösning, skäl att glädja oss över den omsorg om den rena läran som visas i våra kyrkor och församlingar. Eftersom våra länder blir allt mer sekulariserade och trycket ökar mot oss som vill bekänna den bibliska läran och också stå för en biblisk praxis, ökar också förväntningarna på oss att söka och nå verklig endräkt.

En principiell fråga: fri konferens

Om vi vill komma vidare med möten där åtminstone C, men även om möjligt D, aktivt deltar är det nödvändigt att de genomförs som fria konferenser. Det betyder, att de genomförs så att man inte praktiserar verksamhetsformer som förutsätter enhet i läran. När man har konstaterat läroenhet ska man också utöva full kyrkogemenskap. Det är Guds vilja att vi delar gemenskapen i arbetet för utbredandet av evangelium med alla dem som delar vår tro. Allt annat är schismatiskt.

För mig personligen har den här frågan varit svår att greppa, vilket också de olika skedena i programplaneringen för den här konferensen ger besked om. Jag beklagar den här vimsigheten som jag tar helt på min nacke. Frågan har gällt om och hur vi ska genomföra ett andaktsliv med bön och sång, något som har funnits med under tidigare konferenser i något olika former. Efter olika versioner har vi stannat för att inte ordna gemensamma andakter. Jag vill försöka förklara varför, utan att dock kunna använda tillräcklig tid.

Det första jag vill säga är att det här inte utesluter bön och andakt. Vi ber självfallet alla för att Gud ska välsigna vår konferens. Vi gör det tyst, i ständigt bön, och varje talare ber om att kunna förmedla ett rätt Guds ord och att den Helige Ande ska öppna Ordet i våra hjärtan.

När man samlas till en öppen konferens finns det vanligen många olika lärouppfattningar representerade. Bön, sång och gudstjänst, särskilt gemensam nattvard, utgår från samma tro och bekännelse till den korsfäste och uppståndne Frälsaren. Så länge vi inte har funnit att vi har samma tro väntar vi respektfullt med att ge uttryck för vår tro tillsammans och längtar efter att kunna göra det fullt ut en dag. Under tiden vill vi fördomsfritt lyssna till varandra, lära känna varandra bättre och samtala för att komma fram till denna enhet som vi längtar efter.

Ett vanligt missförstånd är att man med en sådan syn ger uttryck för att vägra erkänna kristna i andra samfund än i det egna. Så är inte alls fallet. Men vilken rätt skulle jag döma er, kära vänner, som falska kristna, när jag tänker på att allt gott vi delat under många år! Alltför ofta händer det att personliga svagheter, som en arrogant attityd och brister i ödmjukhet, skapar onödiga hinder. Det får vi lov att erkänna och bekänna som synd,

samtidigt som vi anropar Gud om nåden att vara ödmjuka och visa tillbörlig kärlek.

Rent konkret har vi gjort programmet så att det ordnas en kvällsandakt i morgon kväll av S:t Johannes ev-luth. församling och gudstjänst på söndag. Dessa ordnas i Biblion, Föreningen Logos' verksamhetslokal. Ni är alla hjärtligt välkomna att delta eller lyssna. Det övriga är sedan upp till varje föreläsare.

Så får vi be Gud om att han välsignar vår konferens, föredragen och samtalen både gemensamt och enskilt, och ger oss sin nåd så att vi kan göra hans vilja, och inte underlåter någon ansträngning att söka en sann gemenskap på Ordets och den evangelisk-lutherska bekännelens grund. Det må vi göra för att alla de dyrbara själar som går omkring och irrar måtte hitta vägen hem till sin Frälsare, och att vi alla på Den dagen för Jesu skulle få mötas där hemma, där en fulltonig lovsång ljuder i en evig salighet.

Därtill hjälpe oss Gud, i Jesu namn. Amen.